

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1917.

Andra kammaren.

N:r 14.

Måndagen den 5 februari.

Kl. 3.30 e. m.

Förhandlingarna leddes vid detta sammanträde av herr vice tal-
mannen.

§ 1.

Föredrogs var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid:

till statsutskottet motionen nr 279, av herr *Sigfrid*:

till kammarens andra tillfälliga utskott motionerna:

nr 280, av herr *Olsson* i Blädinge *m. fl.*;

nr 281, av herr *Sjöblom m. fl.*;

nr 282, av herr *Nilsson* i Tånga *m. fl.*; och

nr 283, av herrar *Likerlindh* och *Eurén*;

till kammarens tredje tillfälliga utskott motionerna:

nr 284, av herrar *Sterne* och *Waldén*; och

nr 285, av herr *Magnusson* i Skövde;

till lagutskottet motionerna:

nr 286, av herrar *Lindhagen* och *Persson* i Norrköping; och

nr 287, av herr *Janson* i Kungsör; samt.

till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionen nr 288, av
herr *Jonsson* i Gumboda.

§ 2.

Härefter föredrogs statsutskottets memorial, nr 10, med anledning av remisser från första kammaren av två utav herr G. H. von Koch väckta motioner.

Kammaren biföll vad utskottet hemställt med förklarande att ifrågavarande motioner vore av beskaffenhet att böra behandlas av tillfälligt utskott.

§ 3.

Vid föredragning härpå av statsutskottets memorial, nr 11, med anledning av remiss från andra kammaren av en utav herr C. Hallen-

Andra kammarens protokoll 1917. Nr 14.

dorff väckt motion beslöt kammaren med bifall till utskottets hemställan att överlämna nämnda motion till sitt första tillfälliga utskott.

§ 4.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Lindhagen*:

nr 289, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision i visst syfte av grundlagarna och därmed sammanhängande författningar;

nr 290, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående folkstyrelsens vidgande;

nr 291, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande i grundlag av bestämmelser, åsyftande att bereda möjlighet till andlig frihet i de politiska partiernas inre liv;

nr 292, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utgivandet av en statstidskrift för politiska frågor;

nr 293, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till främjande av medborgarnas karaktärsdanning och deras personlighetens inre utveckling;

nr 294, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt riksdagen av medbeshutanderätt eller förhandlingsrätt med regeringen i utrikesärenden;

nr 295, om ändring i gällande bestämmelser angående val av riksdagens justitieombudsman och militieombudsman med flera på riksdagen ankommande val;

nr 296, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphävande av statsministerämbetet m. m.;

nr 297, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående behövligheten av »monarkismens biinstitutioner» m. m.;

nr 298, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående genomförandet av vissa grundsatser beträffande statens tjänstemannakår;

nr 299, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tjänstemäns i ledande ställning utseende genom val av folket; och

nr 300, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående genomförandet av vissa grundsatser för pressens reformering;

herrar *Widlund* och *Höglund* i Strömstad, nr 301, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande vid statens järnvägar av kombinerad ångdrift och elektrisk drift;

herr *Widlund*, nr 302, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av barnbespisning vid rikets folkskolor;

herr *Hage m. fl.*, nr 303, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till förhinderande av viss tendens i undervisningen vid statsunderstödda skolor;

herr *Molin* i Dombäcksmark, nr 304, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om verkningarna av lagen den 25 maj 1905 rörande avgäld från avsöndrad lägenhet; samt

herrar *Julin* och *Hansson* i Gårda, nr 305, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande och åtgärder mot användandet av papp eller »konstläder» vid tillverkning av skodon.

Dessa motioner blevo på begäran bordlagda.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,39 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Måndagen den 5 februari.

Kl. 8 e. m.

I anledning därav att tiden för avgivande av sådana motioner, som tillhörde tillfälligt utskotts behandling, med denna dag utginge, voro kammarens ledamöter kallade att jämväl nu sammanträda; och leddes förhandlingarna därvid av herr vice talmannen.

§ 1.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Tengdahl*, nr 306, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående studiemöjligheterna för begåvade men fattiga lärjungar vid offentliga läroanstalter;

herr *Palmstierna*, nr 307, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt riksdagens ledamöter av fribiljetter för studieresor å statens järnvägar;

herr *Palmstierna m. fl.*, nr 308, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vissa åtgärder för tillgodoseende av befolkningens behov av livsförnödenheter;

herr *Björling m. fl.*, nr 309, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av allmän semester för arbetare;

herr *Zander*, nr 310, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till vidsträcktare spridning bland folket av konstalster;

herr *Molin* i Dombäcksmark, nr 311, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om verkningarna i visst avseende av gällande förordning angående inteckning i fast egendom;

herr *von Sneidern m. fl.*, nr 312, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bibehållande i tillämpning för hela innevarande år av gällande kungörelse angående tidberäkning inom riket;

herr *Sigfrid*, nr 313, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av rätt för kyrkostämma att besluta om införande av skolplikt beträffande fortsättningsskolor och skolor i huslig ekonomi;

herr *Jonsson* i Hökhult *m. fl.*, nr 314, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av tillgång till utsädesspannmål till skäligt pris;

herr *Lindhagen*:

nr 315, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående sammankallandet av en officiell fredskonferens av neutrala stater;

nr 316, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av ett världsspråk;

nr 317, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande efter fredsslutet av ett förnuftigt ekonomiskt samarbete mellan alla stater; och

nr 318, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående svenskt eller skandinaviskt regeringsinitiativ i syfte att genom bidrag från samtliga stater bereda gottgörelse för genom kriget åstadkommen skada å viss egendom;

herr *Olsson* i Ramsta, nr 319, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt obemedlade av vidsträcktare tillfällen att förvärva jord och bostäder samt jordbruksinventarier;

herr *Ingvarson*, nr 320, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av nya lokaler för statsmedicinska anstalten;

herr *Bengtsson* i Göteborg *m. fl.*, nr 321, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående en överenskommelse mellan de nordiska staterna om gemensam tillämpning av frihandelsprincipen;

herr *Hage m. fl.*, nr 322, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att antalet postföringsturer å vissa postförande linjer måtte ökas;

herrar *Bystrom* och *Ingvarson*, nr 323, angående förbud för värnpliktige ävensom för manskap vid armén och marinen att inköpa brännvin;

herr *Bärg* i Katrineholm *m. fl.*, nr 324, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt boställshavare vid statens järnvägar av tillgång till tvättstuga;

herrar *Mänsson* och *Widlund*, nr 325, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande av förslag till bildandet av en internationell exekutiv makt i syfte att hindra krigsutfrott *m. m.*;

herr *Kristensson m. fl.*, nr 326, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vidtagande av vissa åtgärder till folkundervisningens befrämjande;

herrar *Vennerström* och *Hage*, nr 327, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av kostnadsfri skomateriel åt barn i folk- och småskolor; samt

herr *Vennerström m. fl.*, nr 328, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att öka sädesproduktionen i riket.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 2.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Interpellation.

Herr *Ingvarson*, som yttrade: Herr talman! I ingivna motioner har riksdagens nykterhetsgrupp, i första kammaren genom herr *Ollas A. Eriksson m. fl.* och i andra kammaren genom herr *Jonsson* i Hökhult *m. fl.*, hemställt, det riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det regeringen måtte skyndsammast möj-

Interpellation. ligt utfärda bestämmelser om tillfälligt förbud mot tillverkning och försäljning av rusdrycker under nu rådande kristid. Dessa motioner hava ännu icke behandlats av bevillningsutskottet och sålunda icke heller hunnit underställas riksdagens prövning.

(Forts.)

Sedan motionerna i fråga avgåvos hava emellertid de förhållanden, vilka enligt gruppens mening på ett oemotsägligt sätt motive-
rade ett skyndsamt utfärdande av ett dylikt förbud, blivit i så hög grad skärpta, att det synes ligga den allra största fara i dröjsmål med de åtgärder, som på nyssnämnda område böra vidtagas. Genom den blockad, som av centralmakterna anordnats i de engelska farvattnen samt den hotande möjligheten av Förenta Staternas deltagande i kriget, hava utsikterna för Sverige att genom import kunna utdryga sitt livsmedelsförråd i hög grad förmörkats, och kanske från och med nu för denna vinter alldeles omöjliggjorts. Varav följer, att det svenska folket blir hänvisat att existera uteslutande på de inhemska, konstaterat otillräckliga livsmedelstillgångarna.

Visserligen har Kungl. Maj:t, i enlighet med den befogenhet som blivit regeringen tillerkänd, nu, under kristiden, genom särskilda beslut begränsat tillverkningen av brännvin samt i viss mån nedbringat jordbruksprodukternas användning vid tillverkningen av maltdrycker. Men dels pågår den senare allt fortfarande, dels hava bestämmelserna därom blivit så avfattade, att produktionsminskningen även — och hårdast — träffar den ur folknäringens synpunkter nyttiga tillverkningen av alkoholsvaga, skattefria drickor, under det att den alkoholstarkare öltillverkningen pågår, om också med viss anpassning, i ungefär samma utsträckning som förut. Som bevis härpå förtjänar nämnas, att det ena svagdricksbryggeriet efter det andra tvingas att nedlägga sin verksamhet, medan, så vitt jag har mig bekant, detta icke varit fallet med något ölbryggeri. En dylik utveckling borde synes det, av alla, oberoende av ståndpunkter till nykterhetsfrågan i övrigt, kunna erkännas vara diametralt motsatt den önskvärda.

Sådan situationen nu är, går det icke an att låta större eller mindre delar av landets brödsäd omvandlas till rusdrycker. Folket kan utan olägenhet leva utan öl, men icke utan bröd. Skulle statsmakterna nu av ena eller andra skälet ställa sig avvaktande eller underlåta att göra allt för att för livsuppehållet bevara och verkligt nyttiggöra alla därtill lämpliga produkter, så ådraga de sig ett dyrt ansvar.

Om den av mig här anförda uppfattningen står riksdagens nykterhetsgrupp, som äger 41 medlemmar i första kammaren och 131 medlemmar i andra kammaren, fullt ense. Och det är därför åt ett inom riksdagen vida förefintligt och allvarligt intresse, som jag anhåller att få giva uttryck genom att utbedja mig kammarens tillstånd att få till hans excellens herr statsministern framställa följande fråga: Anser regeringen icke förhållandena nu omedelbart påkalla åtgärder i syfte att fullständigt förbjuda, i första hand tillverkning, men jämväl försäljning av alla berusande drycker över 2 $\frac{1}{4}$ -dels volymprocent alkoholhalt?

Denna anhållan bifölls av kammaren.

§ 3.

Till bordläggning anmälles statsutskottets utlåtande, nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa undantag från bestämmelserna för statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Gustafsson* i Brånsta under 4 dagar fr. o. m. den 6 febr.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 8,15 e. m.

In fidem
Per Cronvall.